



Gemeente Maastricht

> RETOURADRES POSTBUS 1992, 6201 BZ MAASTRICHT

Aan de gemeenteraad van Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

WWW.GEMEENTEMAASRICHT.NL

ONDERWERP
plan van aanpak
Verkenning Hoogwaterveiligheid

DATUM
19 mei 2015

BIJLAGEN
-

BEHANDELD DOOR
Onno de Jong

VERZONDEN 26 MEI 2015
DOOR DE VERZENDERS
043 350 45 46

ONZE REFERENTIE
2015.18020

E-MAILADRES
onno.de.jong@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
-

Geachte meneer/mevrouw,

Eind 2014 is op landelijk niveau een beslissing genomen over het Deltaprogramma. Het verbeteren van de hoogwaterveiligheid in Maastricht is in dit programma aangemerkt als een prioritaire opgave. Het Rijk en de provincie Limburg hebben de gemeente Maastricht gevraagd een verkenning te starten naar de mogelijke maatregelen om Maastricht naar de toekomst toe beter te beschermen tegen extreem hoge waterstanden van de Maas. Via deze brief willen wij u informeren over de aanpak van deze verkenning. Op dit moment gaat het daarbij om informatie over het beleidsmatig kader en het te volgen proces.

De verkenning moet er uiteindelijk toe leiden dat:

- de gemeenteraad een goed onderbouwde beslissing kan nemen over een (of meerdere) voorkeursoplossingen om de hoogwaterveiligheid in Maastricht te vergroten,
- het onderwerp op de agenda blijft staan van het MIRT om op die manier in aanmerking te komen voor (mede)financiering van de gewenste maatregelen door het Rijk en andere betrokken partijen.

Huidig overstromingsrisico en opgave

Maastricht had in de jaren 1993 en 1995 te maken met grote overstromingen van de Maas met aanzienlijke schade aan de stad. De maximale afvoer van de Maas was toen zo'n 3120 m³/sec. Om herhaling te voorkomen is in de jaren daarna fors geïnvesteerd in diverse maatregelen. Om de stad beter te beschermen tegen hoogwater zijn kades en muren gerealiseerd, maar ook rivierverruimende projecten uitgevoerd die via natuurontwikkeling en/of grindwinning erop gericht zijn om overstromingen te voorkomen. Sommige projecten zijn al afgerond, andere maatregelen zijn nog in uitvoering. Een belangrijk voorbeeld is natuurlijk het project Grensmaas, maar ook verbeteringsmaatregelen langs de Jeker en de Kanjel hebben hetzelfde doel. Als alle bestaande plannen zijn uitgevoerd dan heeft Maastricht in 2020 een beschermingsniveau gekregen van 1:250. Dat wil zeggen dat er statistisch gezien een overstromingsrisico bestaat van 1 maal in de 250 jaar en de Maas een hoogwatergolf van 3275 m³/per seconde veilig moet kunnen verwerken.



DATUM
19 mei 2015

De laatste jaren zijn er gelukkig geen overstromingen meer geweest, maar dat wil niet zeggen dat Maastricht voor de komende decennia voldoende beschermd is tegen hoge waterstanden in de Maas. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om de stad in de toekomst te beschermen tegen de extreme neerslaghoeveelheden die ontstaan door de klimaatveranderingen en de (veel) grotere waterafvoeren van de Maas te kunnen opvangen. Anderzijds zijn aanvullende maatregelen nodig omdat er een maatschappelijke behoefte is aan een hoger beschermingsniveau voor de stad (dan 1:250) om zo slachtoffers en grote schade te voorkomen en kwetsbare gebieden en/of infrastructuur te beschermen.

Eind 2014 heeft het Kabinet een beslissing genomen over het 'Deltaprogramma 2015'. Daarin is aangegeven dat het beschermingsniveau van Maastricht tegen hoogwater in de Maas zou moeten worden verhoogd tot een overstromingsrisico van 1 maal in de 1000 jaar voor het stedelijk gebied van Maastricht en tot 1 maal in de 3000 jaar voor de oostelijke Maasoever. Voor Maastricht Oost is een hogere bescherming noodzakelijk omdat in dat gebied grotere schade en meer slachtoffers te verwachten zijn ingeval van een overstroming dan in de rest van de stad. Voor St. Pieter en de kernen Borgharen en Ifteren is het beschermingsniveau vastgesteld op een overstromingsrisico van 1 maal in de 300 jaar.

Verkenning van mogelijke maatregelen

Het Rijk en de provincie Limburg hebben aan de gemeente Maastricht gevraagd te verkennen welke maatregelen zouden moeten worden genomen om Maastricht in de toekomst te beschermen tegen extreem hoge waterstanden. Dit als uitwerking van de 'Voorkeursstrategie Maasvallei'. In de Voorkeursstrategie Maasvallei is de voorkeur uitgesproken om de Maas waar mogelijk meer ruimte te geven omdat dit de meest duurzame oplossing is. Waar noodzakelijk dienen de kades en dijken te worden verstevigd, verhoogd en indien nodig te worden verlengd. Als uitgangspunt wordt daarbij een hoogwatergolf (zogenoemde Deltagolf) gehanteerd met een top van 4600 m³ per seconde in het jaar 2100.

Het onderzoek heeft de status van een 'Verkenningenstudie'. Een dergelijke studie is bedoeld om vanuit alle mogelijke maatregelen te komen tot een voorkeursoplossing voor de kortere (2030) en lange termijn (de planhorizon ligt in de periode 2050/2100). Deze voorkeursoplossing kan bestaan uit een pakket van maatregelen. Een breed onderzoek naar de effecten van de mogelijk te nemen maatregelen, de relatie met ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad en het opstellen van een (maatschappelijke) kosten-batenanalyse maken onderdeel uit van de verkenning.

Waarschijnlijk zal er een combinatie van verschillende (rivierverruimende en dijken) maatregelen nodig zijn om de stad in de toekomst voldoende bescherming te bieden tegen hoge waterstanden in de Maas. In de verkenning worden alle mogelijke maatregelen (rivierverruimende en dijkenmaatregelen), die mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid in Maastricht, geïnventariseerd. In de Structuurvisie Maastricht 2030 en het Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid zijn onder andere de volgende te verkennen en te onderzoeken maatregelen benoemd voor Maastricht:

- Verbreding van het zomerbed, bijvoorbeeld vanaf de Griend naar het noorden toe tot aan de Sluis Limmel;
- Realiseren van retentiegebieden om tijdelijk water op te vangen, bijvoorbeeld in de ENCI-groeve en/of in een te realiseren bekken op het grondgebied van de gemeente Eijsden-Margraten;
- Omleiden van water om de stad heen via het Albertkanaal;



DATUM
19 mei 2015

- Verdieping van het zomerbed van de Maas. Daarbij ook verkennen of de bruggen en met name de St. Servaasbrug onder de waterlijn aangepast kan worden waardoor de doorstroomcapaciteit groter wordt;
- Extra maatregelen in het gebied Borgharen – Ifteren om de afstroom verder te vergroten;
- Verhogen van de huidige waterkeringen (kades, dijken, muren);
- Aangepast (adaptief) bouwen.

Dit wil niet zeggen dat deze maatregelen ook daadwerkelijk effectief, haalbaar en wenselijk zijn; dat zal uit de verkenning moeten blijken. Dit wil ook niet zeggen dat er geen andere mogelijke maatregelen zullen worden onderzocht: de verkenning zal starten met een open oproep om ook andere maatregelen aan te dragen. Het gebied daarvoor betreft vooralsnog het grondgebied van de gemeente Maastricht en het Maasdal bovenstrooms tot aan de Belgische grens. Na een eerste selectie op basis van de hydraulische effectiviteit worden de kansrijke oplossingsrichtingen bepaald en vastgesteld door de raad. Op basis van de kansrijke oplossingsrichtingen wordt vervolgens het plangebied preciezer gedefinieerd en zal bekeken worden of in het kader van de verkenning een Milieueffectrapportage moet worden opgesteld of dat volstaan kan worden met een MER-beoordeling.

De 'Verkenningenstudie Hoogwaterveiligheid Maastricht' wordt uitgevoerd via de spelregels van het MIRT. Dat is het meerjarenprogramma van het Rijk op het gebied van infrastructuur, ruimte en transport, waaruit de co-financiering plaatsvindt van maatregelen uit het landelijke Deltaprogramma dat Nederland moet beschermen tegen hoogwater. De studie zal worden uitgevoerd in nauw overleg met de professioneel betrokken partijen, zoals Rijkswaterstaat directie Limburg, de provincie Limburg en het Waterschap Roer en Overmaas, maar ook de bovenstroomse buurgemeente Eijsden-Margraten. Dit moet er voor zorgen dat de maatregelen in Maastricht regionaal en (inter)nationaal Maasbreed zijn afgestemd.

Communicatie en participatie

De verkenning zal gefaseerd worden uitgevoerd via een open, participatief proces. Naar verwachting zal het gehele proces van de verkenning zo'n 2 jaar in beslag nemen. Uw raad zal regelmatig in dit proces worden betrokken: informatief, als brainstorm, ter bespreking en ter besluitvorming.

Nog dit jaar zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Algemene informatievoorziening en open oproep om maatregelen aan te dragen, die zouden kunnen bijdragen aan verhoging van de hoogwaterveiligheid in Maastricht.
- Discussie met buurtkaders, belangengroepen en geïnteresseerden over de verschillende maatregelen, bijvoorbeeld in de vorm van een visiecafé.
- Brainstorm in de gemeenteraad (stadsronde) over de effectiviteit, haalbaarheid en wenselijkheid van de verschillende maatregelen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Maastricht,

de secretaris,

de burgemeester,